

Ghid privind ajutorul public judiciar

S
T
U
D
I
E

P R O B O N O

T

STUDENT PRO BONO

Ghid privind Ajutorul Public Judiciar

FII SIR – Fii Student Implicat de România – Asociația Pro Democrația

Echipa de proiect Student ProBono:

Manager proiect: *cons. jr. Răzvan Ștefan TATARU*

Coordonator: *cons. jr. Claudia Ingrid URSULESCU*

Voluntari:

Cristina Farcaș

masterand, anul I, Centrul de Studii Europene – Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași

Cristina Roșu

masterand, anul II, Facultatea de Drept – Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași

Elena Gabriela Neagu

studentă, anul II, Facultatea de Drept – Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași

Florentina Georgiana Tataru

studentă, anul I, Facultatea de Drept – Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași

Ionuț Apachiței

student, anul IV, Facultatea de Drept – Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași

Theodor Florin Pantilimonescu

student, anul II, Facultatea de Drept – Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași

Material tipărit de SC Printing Around SRL

Design copertă realizat de Florentina Georgiana Tataru

Drepturi de autor: Asociația Pro Democrația

București, 2015

CUPRINS

Prezentare APD / Fii-SiR / Student ProBono	1
Partea I. Ajutorul public judiciar în materie civilă	3
Partea a II-a. Asistență judiciară în materie penală	9
Partea a III-a. Modele de cereri și alte acte de procedură	15
Partea a IV-a. Cum calculăm taxa judiciară de timbru?	19
Partea a V-a. Date de contact ale instituțiilor publice de interes	23

Asociația Pro Democratia (APD) este o organizație neguvernamentală, non-profit și nepartizantă, înființată în anul 1990. APD are în prezent 31 de cluburi în care activează peste 1000 de cetățeni (voluntari și membri).

Misiunea Asociației Pro Democratia este de a întări democrația la nivel național și internațional prin stimularea participării civice. Domeniile de interes ale Asociației Pro Democratia sunt: îmbunătățirea relației între alegători și aleși, corectitudinea procesului electoral, educația civică, participarea cetățenilor la procesul de elaborare a politicilor publice, transparența instituțiilor publice și controlul societății civile asupra acestora, respectarea drepturilor omului.

Fii SIR! – Student Implicat în Comunitate se înscrie în logica proiectelor de până acum implementate de către Asociația Pro Democratia. Este un proiect finanțat prin granturile SEE 2009-2014, în cadrul Fondului ONG în România, suma cu care este finanțat acest proiect este de 73.475,64 EURO, valoare care va acoperi 90% din costurile proiectului a cărui durată este de 18 luni și vizează subcomponenta 1.1 – participare la luarea deciziilor și implicare comunitară. Asociația Pro Democratia își propune să îmbunătățească gradul de participare a tinerilor în viața comunității, încurajarea cetățeniei active fiind una dintre misiunile Asociației. Echipa de proiect derulează activități în vederea implicării tinerilor în soluționarea problemelor comunității. De asemenea, vor fi susținute inițiativele celor care contribuie la promovarea cetățeniei active prin respectarea și aplicarea valorilor democratice. cu scopul de a îmbunătăți procesul de dezvoltarea a comunității.

Proiectul “Student ProBono”, este una din cele zece inițiative susținute de Asociația ProDemocrația, Fondul ONG și finanțat prin granturile SEE și își propune să vină în ajutorul persoanelor care au nevoie de asistență juridică gratuită și să promoveze accesul la justiție cu ajutorul studenților facultăților de drept. În același timp proiectul vine în sprijinul studenților pentru a-i aduce mai aproape de realitatea mediului juridic și a-i ajuta să identifice probleme existente, pentru a-i stimula să caute rezolvări și să se formeze în spiritul schimbării.

Proiectul implică realizarea unei broșuri de informare a cetățenilor asupra posibilităților de a-și face dreptate, în concordanță cu reglementările legale ce garantează dreptul la justiție pentru toți cetățenii, chiar dacă nu au posibilități materiale care să le permită angajarea unui avocat. Scopul acestui proiect este de a informa cetățenii din comunitatea locală de posibilitatea de a apela la justiție, de a nu rămâne victime. Astfel încercăm să promovăm liberul acces la justiție, un drept cetățenesc garantat în România, însă lipsa de informare a cetățenilor îngreunează exercitarea acestuia.

Implică-te pentru a dezvolta propria comunitate. Faci parte din ea!

Echipa de proiect

PARTEA I. AJUTORUL PUBLIC JUDICIAR ÎN MATERIE CIVILĂ

de Cristina Roșu și Gabriela Elena Neagu

1. Ce înseamnă ajutor public judiciar?

Ajutorul public judiciar reprezintă asistența acordată de stat, pentru a vă oferi posibilitatea de a avea parte de un proces corect și pentru a vă garanta accesul egal ca și al celorlalți cetățeni la justiție.

Scopul ajutorului public judiciar este acela de a vă ajuta să beneficiați de drepturile dumneavoastră, de a vă realiza interesele legitime, inclusiv pentru executarea silită a hotărârilor judecătorești sau a altor acte ce au un caracter executoriu. Dacă sunteți implicați într-un proces de natură civilă sau doriți să intentați un proces împotriva unei persoane ce v-a încălcat drepturile și nu vă permiteți financiar să beneficiați de reprezentare în instanța sau asistența juridică, atunci puteți solicita statului să vă ofere ajutorul public judiciar.

2. Pentru ce se acordă? În ce constă?

Ajutorul public judiciar se acordă în cauze civile (divorțuri, succesiuni, procese legate de proprietăți, stabilirea paternității, adopție, donații, testamente), comerciale, administrative, de muncă și asigurare socială, precum și în alte cauze, cu excepția celor penale.

Ajutorul public judiciar se poate acorda în următoarele forme:

- Plata onorariului pentru asigurarea reprezentării în fața instanțelor judecătorești, asistenței juridice, și, după caz, a apărării, printr-un avocat numit sau ales, pentru realizarea sau ocrotirea unui drept ori interes legitim în justiție sau pentru prevenirea unui proces. Practic, plata reprezentării sau a asistenței realizată de un avocat va fi suportată de către stat.

- Plata expertului, traducătorului sau interpretului folosit în timpul procesului, dacă instanța sau autoritatea cu atribuții jurisdicționale aprobă faptul că asistența acestora este necesară, dacă această plată se realizează în favoarea celui care solicită ajutorul public judiciar;
- Plata onorariului executorului judecătoresc;
- Scutiri, reduceri, eșalonări sau amânări de la plata taxelor judiciare prevăzute de lege, inclusiv a celor datorate în faza de executare silită.

Ajutorul public judiciar se poate acorda separat sau cumulativ sub formele prevăzute mai sus, dar nu poate depăși, în cursul unei perioade de un an, suma maximă echivalentă cu 10 salarii minime brute pe țară la nivelul anului în care a fost formulată cererea de acordare.

3. Cine beneficiază?

Ajutorul public judiciar poate fi solicitat de orice persoană fizică, în situația în care nu poate face față cheltuielilor unui proces sau în cazul în care are nevoie de consultații juridice în vederea apărării unui drept sau interes legitim în justiție, fără a pune în pericol întreținerea sa ori a familiei sale.

Puteți beneficia de ajutor juridic dacă aveți domiciliul sau reședința obișnuită în România sau într-un alt stat membru al Uniunii Europene sau al oricărui altui stat cu care România are o legătură convențională cu privire la accesul internațional la justiție.

Condiții financiare pe care trebuie să le îndepliniți pentru a putea beneficia gratuit de asistență juridică:

- venitul mediu net lunar pe membru de familie, în ultimele două luni anterioare formulării cererii trebuie să se situeze sub nivelul de 300 lei. În acest caz, sumele care constituie ajutor public judiciar vă vor fi avansate în întregime de către stat;
- dacă venitul mediu net lunar pe membru de familie, în ultimele două luni anterioare formulării cererii, se situează sub nivelul de 600 lei, sumele care constituie ajutor public judiciar vă vor fi avansate de către stat în proporție de 50%;

Ajutorul public judiciar vi se poate acorda și în **alte situații**, în cazul în care costurile certe sau estimate ale procesului sunt prea mari și din această cauză vă pot limita accesul efectiv la justiție. Veți putea beneficia de acest ajutor și în cazul în care există diferențe de cost al vieții dintre statul în care aveți domiciliul sau reședința obișnuită și cel din România.

Dacă vă aflați într-o **situație specială** precum minoritatea, handicapul, un anumit statut sau alte asemenea, ajutorul public judiciar vă va fi acordat indiferent de starea materială, dacă prin lege se prevede faptul ca aveți dreptul la asistență juridică ca măsură de protecție.

4. Solicitarea = cererea de ajutor public judiciar / acte necesare

Cererea de acordare a ajutorului public judiciar trebuie adresată instanței care e competentă să soluționeze procesul pentru care solicitați sprijin financiar- după caz, în anumite situații, aceasta poate să fie și instanța de executare sau judecătoria în circumscripția căreia aveți domiciliul/reședința. Dacă procesul se află în curs și solicitați ajutorul public judiciar, cererea va fi soluționată, de regulă, de completul respectiv, competent să judece cauza.

Aveți posibilitatea să formulați cererea pentru ajutor public judiciar oricând în cursul judecății, aceasta fiind, de asemenea scutită de taxă de timbru judiciar.

Dacă solicitați ajutorul public judiciar pentru a exercita o cale de atac a unei hotărâri judecătorești, trebuie să formulați o nouă cerere, pe care să o adresați instanței a cărei hotărâre se atacă, respectând în mod obligatoriu termenul pentru exercitarea

căii de atac. Cererea urmează să fie analizată și soluționată în regim de urgență, de către un complet de judecători diferit de cel care a soluționat procesul pe fond. Dacă cererea va fi admisă, instanța vă va comunica de îndată hotărârea și o va înainta, de asemenea, Baroului de avocați. Acesta din urmă e obligat ca în termen de 48 de ore să desemneze un avocat cu dreptul de a pleda în fața instanței de atac. Vi se va comunica în cel mult 48 de ore data desemnării avocatului și datele sale de contact; de asemenea, instanța va fi informată în același termen. Din momentul în care un avocat va fi desemnat, începe să curgă un nou termen pentru exercitarea căii de atac.

Cererea pentru acordarea ajutorului public judiciar trebuie să fie în **formă scrisă** și să cuprindă referiri **despre obiectul și natura procesului**, identificarea solicitantului, aspecte privind starea materială a sa și a familiei sale (atașând dovezi în acest sens cu privire la veniturile personale și ale familiei, obligațiile de întreținere sau de plată). E necesară, de asemenea, o declarație pe propria răspundere în care trebuie precizat dacă ați mai beneficiat în ultimele 12 luni de ajutor public judiciar, în ce formă, pentru ce cauză și care a fost valoarea exactă a acestuia. În momentul în care veți depune cererea, vi se va aduce la cunoștință faptul că dacă veți pierde procesul cheltuielile de judecată ale celeilalte părți și posibilitatea restituirii sumei primite ca ajutor public judiciar or să vă revină. Instanța la care formulați cererea poate să solicite orice fel de lămurire sau dovadă suplimentară pentru clarificarea situației, având inclusiv posibilitatea de a cere informații scrise autorităților competente.

Cererea de ajutor public judiciar urmează să fie soluționată de către instanță, fără citarea părților, în camera de consiliu. Împotriva hotărârii prin care se respinge cererea puteți formula o cerere de reexaminare, în termen de 5 zile de la data comunicării încheierii. Cererea de reexaminare urmează să fie soluționată în camera de consiliu de către un alt complet, de data aceasta hotărârea fiind irevocabilă.

5. Încetare/Sancțiuni

Dintre motivele pentru care cererea poate să fie respinsă, se pot enumera: situația în care cererea e formulată abuziv, cuantumul solicitat este disproporționat raportat la obiectul cauzei, nu se are în vedere apărarea unui interes legitim, procesul pentru care se solicită este contrar ordinii publice sau Constituției. Dacă procesul trebuia să fie supus medierii/ unei proceduri prealabile și se face dovada că ați refuzat să parcurgeți o asemenea cale, cererea de acordare a ajutorului judiciar poate să fie respinsă. De asemenea, cererea se poate respinge și dacă nu ați suferit un prejudiciu material, ci în cadrul procesului sustineți încălcări aduse imaginii, onoarei și reputației. Un alt motiv de respingere a cererii poate fi dacă cererea de solicitare a ajutorului public judiciar decurge dintr-o activitate comercială sau independentă pe care o desfășurați.

Trebuie să aveți în vedere faptul că orice persoană are posibilitatea ca oricând să intervină în fața instanței care a fost de acord cu acordarea ajutorului public judiciar, pentru a prezenta situația reală în care vă aflați. Cu toate acestea, noile cercetări efectuate de instanță nu vor suspenda acordarea de sprijin financiar. Dacă se constată că cererea de acordare a sprijinului financiar a fost făcută cu rea-credință, veți fi obligat prin hotărâre judecătorească să restituiți ca despăgubire sumele de care ați fost scutit și veți fi amendat cu de până la 5 ori suma pentru care ați obținut scutirea în mod nejustificat. Împotriva acestei hotărâri puteți formula o cerere de reexaminare, fiind posibil să solicitați motivat să se recalculeze sumele pe care le datorați sau să fie reduse. O cerere de reexaminare se poate efectua în termen de 5 zile de la data în care vă este comunicată hotărârea și va fi soluționată de către un alt complet, prin încheiere irevocabilă.

Dacă veți câștiga procesul, cealaltă parte va suporta cheltuielile pentru care ați beneficiat scutiri sau reducere, aceasta fiind obligată să le plătească statului.

Dacă veți pierde procesul, nu va trebui să restituiți la bugetul public cheltuielile de pe parcursul procesului care au fost solicitate de către stat. În schimb, instanța va decide, o dată cu soluționarea cauzei, obligarea să restituiți toate cheltuielile sau doar o parte din cheltuielile avansate de către stat, după caz, dacă ați avut un

comportament necooperant pe parcursul procesului, care a dus la pierderea lui sau dacă se constată prin hotărâre că ați exercitat acțiunea în mod abuziv.

Pentru situația în care ați beneficiat de mediere, anterior începerii procesului, beneficiați și de restituirea sumei plătite mediatorului cu titlu de onorariu. De această restituire beneficiați și dacă ați solicitat medierea după ce a început procesul, însă mai înainte de prima zi de înfățișare. Cuantumul sumei la care aveți dreptul va fi stabilit de către instanță.

Partea din hotărâre care se referă la obligația de plată a sumelor are titlu executoriu. Dacă suma sau o parte din aceasta se referă la o datorie față de stat, li se va comunica din oficiu organelor competente acest aspect.

PARTEA A II-A. ASISTENȚA JUDICIARĂ ÎN MATERIE PENALĂ

de Ioan Apachiței și Theodor Florin Pantilimonescu

Asistența juridică reprezintă activitatea pe care o desfășoară un avocat care este ales sau care este desemnat din oficiu. În cazul asistenței juridice obligatorii suspectul sau inculpatul trebuie să aibă un avocat (ales sau desemnat) care să îl reprezinte, dacă acesta nu și-a ales un avocat, se iau măsurile corespunzătoare de către judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanță pentru desemnarea unui avocat din oficiu.

I. Asistența juridică obligatorie în cazul suspectului și inculpatului

În articolul 90 din Noul Cod de Procedură Penală (Legea nr. 135/2010) sunt prevăzute cazurile în care asistența juridică a suspectului ori a inculpatului este obligatorie în tot cursul procesului penal. Astfel, asistența juridică este obligatorie, pentru suspect sau inculpat, în următoarele cazuri:

Este obligatorie prezența unui avocat în următoarele cazuri:

- A. Suspectul sau inculpatul este **minor** (are vârsta sub 18 ani).
- În cursul urmăririi penale, asistența este obligatorie până când suspectul sau inculpatul devine major;
  - În cursul judecării sau în apel, asistența este obligatorie dacă în momentul în care a fost sesizată instanța, suspectul era minor (situație prevăzută în articolul 507 alineatul (3) din Noul Cod de Procedură Penală); dacă la momentul comiterii faptei persoana învinuită avea sub 18 ani;
- B. Suspectul sau inculpatul este **internat într-un centru de detenție ori într-un centru educativ**.
- C. Suspectul sau inculpatul este **reținut sau arestat** (preventiv sau la domiciliu).

- De asemenea, reținerea sau arestarea fie ea preventivă sau la domiciliu se face cu audierea suspectului sau inculpatului, obligatoriu cu prezența avocatului acestuia;

D. În cazul în care față de suspect sau inculpat a fost **dispusă măsura de siguranță a internării medicale, chiar în altă cauză.**

- Măsura de siguranță a internării medicale se dispune când făptuitorul este bolnav psihic, consumator cronic de substanțe psihoactive sau suferă de o boală infectocontagioasă și prezintă pericol pentru societate. Măsura se poate lua până la însănătoșire sau până la obținerea unei ameliorări care să înlăture starea de pericol.

E. În cazurile în care organul de urmărire penală, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța, apreciază că suspectul sau inculpatul **nu și-ar putea face singur apărarea.**

- Se apreciază că o persoană nu și-ar putea face singură apărarea când raportat la complexitatea dosarului este necesară o pregătire juridică; când suspectul sau inculpatul este surdo-mut sau are dizabilități mintale ce îi afectează capacitatea de înțelegere și percepere a realității obiective; sau când este fie cetățean străin fie apatrid care nu cunoaște dreptul român.

- Necesitatea desemnării unui avocat din oficiu, în acest caz, presupune o analiză în fapt a situației concrete de către judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța.

F. În cursul judecății sau în procedura de cameră penală în cauzele în care legea prevede pentru infracțiunea săvârșită **pedeapsa detențiunii pe viață sau pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani.**

În cazul în care după desemnarea unui avocat din oficiu, suspectul sau inculpatul își alege un alt avocat, delegația avocatului din oficiu încetează; cu alte cuvinte nu va putea beneficia în același timp de un avocat desemnat și de unul ales.

În tot cursul procesului penal, când asistența juridică este obligatorie, dacă avocatul ales lipsește nejustificat, nu asigură substituirea sau refuză nejustificat să exercite apărarea, deși a fost asigurată exercitarea tuturor drepturilor procesuale, organul judiciar ia măsuri pentru desemnarea unui avocat din oficiu care să îl înlocuiască, acordându-i acestuia un termen rezonabil și înlesnirile necesare pentru pregătirea unei apărări efective, făcându-se mențiune despre aceasta într-un proces-verbal ori, după caz, în încheierea de ședință.

În cursul judecării, când asistența juridică este obligatorie, dacă avocatul ales lipsește nejustificat la termenul de judecată, nu asigură substituirea sau refuză să efectueze apărarea, deși a fost asigurată exercitarea tuturor drepturilor procesuale, instanța ia măsuri pentru desemnarea unui avocat din oficiu care să îl înlocuiască, acordându-i un termen de minimum 3 zile pentru pregătirea apărării.

III. Asistența juridică obligatorie în cazul persoanei vătămate, a părții civile și a părții responsabile civilmente

Înainte de prima audiere a persoanei vătămate, a părții civile sau a părții responsabile civilmente au dreptul să le fie aduse la cunoștință dreptul de a avea un avocat ales, iar în cazul în care nu își desemnează unul, iar asistența juridică este obligatorie, dreptul de a i se desemna un avocat din oficiu, întocmindu-se pentru aceasta un proces-verbal.

În cuprinsul articolului 93 alineatele (3) și (4) sunt prevăzute două **cazuri în care asistența juridică este obligatorie**, astfel:

A. Când persoana vătămată sau partea civilă este o persoană **lipsită de capacitate de exercițiu ori cu capacitate de exercițiu restrânsă**.

- Lipsa de capacitate de exercițiu înseamnă imposibilitatea persoanei de a încheia acte juridice, personal. Sunt incluse în această categorie minorii sub 14 ani, alienații și debili mintali.

B. Când organul judiciar (judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța) consideră că din diverse cauze ***persoana vătămată, partea civilă sau partea responsabilă civilmente nu și-ar putea face singură apărarea.***

- Se apreciază că o persoană nu și-ar putea face singură apărarea când raportat la complexitatea dosarului este necesară o pregătire juridică; când suspectul sau inculpatul este surdo-mut sau are dizabilități mintale ce îi afectează capacitatea de înțelegere și percepere a realității obiective; sau când este fie cetățean străin fie apatrid care nu cunoaște dreptul român.
- Necesitatea desemnării unui avocat din oficiu, în acest caz, presupune o analiză în fapt a situației concrete de către, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța.

Confidențialitatea discuțiilor cu avocatul este asigurată. Orice probă obținută prin înregistrarea sau interceptarea convorbirii cu avocatul este exclusă de la judecarea cauzei. Supravegherea vizuală, de pază și securitate este permisă. Avocatul din oficiu desemnat are obligația să se prezinte ori de câte ori este solicitat de organul judiciar, realizând o apărare corespunzătoare. Dacă avocatul lipsește și nu poate fi înlocuit, cauza se va amâna.

III. Sancțiuni prevăzute în cazul nerespectării obligativității asistenței juridice obligatorii

Acestea sunt prevăzute în articolele **281 alineatul (1) litera f)** și **282** din Noul Cod de Procedură Penală.

În cazul în care suspectului sau inculpatului i se încalcă dreptul de a avea avocat, ales sau desemnat din oficiu, când legea prevede că asistența juridică este obligatorie se sancționează cu *nulitatea absolută* (nu produce efecte juridice, se anulează verdictul ce a avut loc fără prezența avocatului). Nulitatea trebuie invocată (trebuie adus la cunoștința instanței cazul de nulitate).

În cazul părții civile și părții responsabile civilmente, încălcarea normelor procesuale privind asistența obligatorie în cursul procesului penal, este sancționată cu *nulitatea absolută* (nu produce efecte juridice). De asemenea, încălcarea normelor procesuale privind asistența juridică obligatorie a persoanei vătămate *poate* fi sancționată cu *nulitatea relativă*.

- *Nulitatea relativă poate fi invocată doar de către procuror, persoana vătămată, suspect, inculpat, partea civilă și partea responsabilă civilmente.*

IV. Cazuri și condiții în care victimei i se asigură, la cerere, asistență juridică gratuită

La cerere poate primi asistență juridică gratuită (cu condiția ca fapta să se fi săvârșit pe teritoriul României sau dacă este în afara României, victima să fie cetățean român sau străin care locuiește legal în România, iar procesul să se desfășoare în România):

A. Victima unei tentative la fapta prevăzută în infracțiunea de omor, omor calificat și omor deosebit de grav.

B. Victima infracțiunii de vătămare corporală gravă, viol, act sexual cu un minor, perversiune sexuală, dacă au fost săvârșite cu intenție.

C. Soțul, copiii și persoanele aflate în întreținerea persoanelor decedate prin săvârșirea infracțiunilor de omor, omor calificat și omor deosebit de grav și a infracțiunilor intenționate care au avut ca urmare moartea persoanei.

Aceștia pot cere asistența juridică gratuită dacă au fost victimele și altor infracțiuni dacă venitul lunar pe membru de familie al victimei este cel mult egal cu salariul de bază minim brut pe țară stabilit pentru anul în care victima a formulat cererea de asistență juridică gratuită.

Cererea se depune la tribunalul în a cărei circumscripție domiciliază victima. Cererea se soluționează în termen de 15 zile de la data depunerii, de asemenea, soluția se va comunica victimei.

Cererea trebuie să cuprindă:

- a) numele, prenumele, cetățenia, data și locul nașterii, domiciliul sau reședința victimei;
- b) data, locul și circumstanțele săvârșirii infracțiunii;
- c) dacă este cazul, data sesizării și organul de urmărire penală sau instanța de judecată, sesizată potrivit art. 16;
- d) calitatea de soț, copil sau persoană aflată în întreținerea persoanei decedate, în cazul victimelor prevăzute la art. 14 alin. (1) lit. b);
- e) dacă este cazul, venitul lunar pe membru de familie al victimei;
- f) numele, prenumele și forma de exercitare a profesiei de avocat de către apărătorul ales sau mențiunea că victima nu și-a ales un apărător.
- g) se anexează, în copie, documentele justificative pentru datele înscrise în cerere și orice alte documente deținute de victimă, utile pentru soluționarea cererii.

Condiții pe care victima trebuie să le îndeplinească pentru a beneficia de asistență juridică gratuită:

Să fi sesizat organele de urmărire penală sau instanța de judecată în termen de **60 de zile** de la data săvârșirii infracțiunii.

- Dacă victima s-a aflat în imposibilitatea, fizică sau psihică, de a sesiza organele de urmărire penală, termenul de 60 de zile se calculează de la data la care a încetat starea de imposibilitate.
- Dacă victima este soțul, copilul sau persoana aflată în întreținerea celui decedat ca urmare a săvârșirii infracțiunii de omor, omor calificat și omor deosebit de grav sau a unei infracțiuni intenționate care a avut ca urmare moartea persoanei, termenul de 60 de zile se calculează de la data la care victima a luat cunoștință de săvârșirea infracțiunii.
- Victimele care nu au împlinit vârsta de 18 ani și cele puse sub interdicție nu au obligația de a sesiza organele de urmărire penală sau instanța de judecată cu privire la săvârșirea infracțiunii. Reprezentantul legal al minorului sau al persoanei puse sub interdicție poate sesiza organele de urmărire penală cu privire la săvârșirea infracțiunii.

PARTEA A III-A. MODELE DE CERERI ȘI ALTE ACTE DE PROCEDURĂ

de Claudia Ingrid Ursulescu și Răzvan Ștefan Tataru

CERERE DE CHEMARE ÎN JUDECATĂ

DOMNULE PREȘEDINTE,

Subsemnatul(a) _____ domiciliat(ă) în _____, CNP _____,
reprezentat prin _____, în calitate de _____, formulez prezenta:

CERERE DE CHEMARE ÎN JUDECATĂ

În contradictoriu cu pârâtul(a) _____ domiciliat(ă) în _____,
CNP _____, solicitând instanței:

1. obligarea pârâtului(ei) la _____
2. acordarea cheltuielilor de judecată ocazionate de prezentul proces.

Motivele cererii:

În fapt, _____ (se va detalia situația de fapt care a generat prezentul litigiu).

De asemenea, estimez valoarea obiectului cererii la _____, în conformitate
cu _____.

În drept, ne întemeiem prezenta cerere pe dispozițiile art. 194 și urm. NCPD.

Întelegem să ne dovedim prezenta cerere prin proba cu:

- înscrisuri _____, pe care le anexăm în copie certificată;
- interogatoriul pârâtului;
- Expertiza judiciară _____;
- Proba cu martori _____ (se va indica numele acestora și adresa de domiciliu);

Redactată în 2 (două) exemplare, unul pentru instanță, unul pentru a fi comunicat
pârâtului(ei).

Anexăm taxa judiciară de timbru în cuantum de _____ lei.

Data:

_____

Semnătura,

_____

ÎNTÂMPINARE

Dosar nr. ____ / ____ / ____

Instanța _____

DOMNUL PREȘEDINTE,

Subsemnatul(a), _____ domiciliat(ă) _____, CNP _____, reprezentat prin _____, în calitate de _____, fiind pârât în dosarul mai sus-menționat, în termen legal, formulez prezenta:

ÎNTÂMPINARE

În contradictoriu cu reclamantul _____ domiciliat(ă) în _____ CNP _____, solicitând instanței:

1. respingerea acțiunii reclamantului ca _____
2. acordarea cheltuielilor de judecată ocazionate de prezentul proces.

Motivele cererii

În fapt, _____ (se va detalia situația de fapt care a generat prezentul litigiu, inclusiv declanșarea procesului de către reclamant).

Față de susținerile reclamantului înțelegem să invocăm următoarele excepții:

- Excepția _____, sens în care solicităm instanței _____ (cu motivarea aferentă);

Pe fondul cauzei, solicităm instanței de judecată respingerea cererii de chemare în judecată ca neîntemeiată având în vedere _____

În drept, ne întemeiem prezenta cerere pe dispozițiile art. 205 și urm. NCP.

Înțelegem să ne dovedim prezenta cerere prin proba cu:

- înscrisuri _____, pe care le anexăm în copie certificată.
- Expertiza judiciară _____;
- Proba cu martori _____ (se va indica numele acestora și adresa de domiciliu).

Redactată în 2 (două) exemplare, unul pentru instanță, unul pentru a fi comunicat reclamantului.

Data: _____

Semnătura,

Domnului Președinte al _____ (denumirea instanței, localitatea) _____

FORMULAR CERERE – ASISTENȚĂ JUDICIARĂ GRATUITĂ

Către Tribunalul / Judecătoria _____

Stimate domnule președinte,

Subsemnatul

_____, CNP _____,
_____, domiciliat în _____,
_____, Telefon/e-mail _____, în
calitate de _____, în dosarul nr. _____ al
_____, având ca obiect _____, cu
termen de judecată la data de _____ vă solicit să-mi încuviințați

ajutorul public judiciar prevăzut de O.U.G. nr.51/2008, în sumă de

..... lei, pentru:*

- Ț Asistență prin avocat
- Ț Plata onorariului de expert, traducător sau interpret;
- Ț Plata onorariului executorului judecătoresc;
- Ț Scutirea, reducerea, eşalonarea ori amânarea plății taxei judiciare de timbru;
- Ț Asistență extrajudiciară prin avocat

Ajutorul public judiciar solicitat îmi este necesar deoarece _____

Precizez că familia mea, în sensul O.U.G. nr.51/2008 se compune din: _____

Media veniturilor nete lunare, pe ultimele două luni anterioare formulării prezentei cereri a fost de _____ lei pe lună, fiind compuse din:

**

Cheltuieli lunare ale familiei mele (impozite, contribuții la asigurările sociale, taxe locale, cheltuieli ipotecare, chirii și costuri pentru întreținere, cheltuieli pentru educație, rate, alte cheltuieli - ale solicitantului, soțului, persoanelor aflate în întreținere, etc.) sunt: _____

În drept invoc dispozițiile Ordonanței de Urgență nr.51/2008, privind ajutorul public judiciar în materie civilă, comercială și de contencios administrativ și fiscal.

(După caz - dispozițiile art. 68, din Legea nr. 51/1995, pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat.)

În dovedirea cererii, anexez următoarele înscrisuri***

Declar pe propria răspundere că, informațiile oferite sunt adevărate și complete și îmi asum obligația de a declara de îndată, autorității competente să soluționeze cererea, orice schimbări survenite în situația mea financiară.

Declar pe propria răspundere că în ultimele 12 luni am mai beneficiat de ajutor public judiciar, sub formă de _____, în cuantum total de _____.

Am luat la cunoștință despre împrejurarea că, în cazul pierderii procesului, cheltuielile de judecată ale părții adverse vor fi puse în sarcina mea, precum și despre posibilitatea de a fi obligat la restituirea sumelor de care voi beneficia cu titlu de ajutor public judiciar, în cazul în care se va constata ulterior că am formulat prezenta cerere cu rea-credință, prin ascunderea adevărului cu privire la situația materială reală a familiei mele.

Locul și data întocmirii

Semnătura _____

---

* Se va bifa căsuța corespunzătoare.

** Se vor menționa orice venituri periodice cum ar fi salarii, onorarii, rente, indemnizații, chirii, profit din activități comerciale sau activități independente

*** Se vor atașa: - copii de pe actele de identitate ale tuturor membrilor familiei, copii de pe certificatele de naștere ale copiilor minori sub 14 ani, adeverințele privind veniturile membrilor familiei - pe ultimele două luni, eventual dovada lipsei oricăror venituri, adeverințe privind continuarea studiilor pentru copiii aflați în întreținere care au împlinit 18 ani, înscrisuri privind cheltuielile lunare - chitanțe, facturi, ordine de plată

Notă:

Includerea unor informații false sau incomplete poate avea consecințe legale, iar cererea pentru asistență judiciară gratuită poate fi respinsă.

Această cerere nu are efect asupra termenului de introducere a unei acțiuni în justiție.

PARTEA A IV-A. CUM CALCULĂM TAXA JUDICIARĂ DE TIMBRU?

de *Claudia Ingrid Ursulescu și Răzvan Ștefan Tataru*

Acțiunile și cererile introduse la instanțele judecătorești, precum și cererile adresate Ministerului Justiției și Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sunt supuse taxelor judiciare de timbru prevăzute în **Ordonanță de Urgență nr. 80 din 26 iunie 2013** privind taxele judiciare de timbru.

Taxele judiciare de timbru sunt datorate de către toate persoanele fizice și juridice și reprezintă plata serviciilor prestate de către instanțele judecătorești, precum și de către Ministerul Justiției și Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

În cazurile anume prevăzute de lege, acțiunile și cererile introduse la instanțele judecătorești, precum și cererile adresate Ministerului Justiției și Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sunt scutite de la plata taxelor judiciare de timbru.

Taxele judiciare de timbru se stabilesc în mod diferențiat, după cum obiectul acestora este sau nu evaluabil în bani, cu excepțiile prevăzute de lege.

Acțiunile și cererile evaluabile în bani, introduse la instanțele judecătorești, se taxează astfel:

- a) până la valoarea de 500 lei - 8%, dar nu mai puțin de 20 lei;
- b) între 501 lei și 5.000 lei - 40 lei + 7% pentru ce depășește 500 lei;
- c) între 5.001 lei și 25.000 lei - 355 lei + 5% pentru ce depășește 5.000 lei;
- d) între 25.001 lei și 50.000 lei - 1.355 lei + 3% pentru ce depășește 25.000 lei;
- e) între 50.001 lei și 250.000 lei - 2.105 lei + 2% pentru ce depășește 50.000 lei;
- f) peste 250.000 lei - 6.105 lei + 1% pentru ce depășește 250.000 lei.

În materia contenciosului administrativ, cererile introduse de cei vătămăți în drepturile lor printr-un act administrativ sau prin refuzul nejustificat al unei autorități administrative de a le rezolva cererea referitoare la un drept recunoscut de lege se taxează după cum urmează:

- cererile pentru anularea actului sau, după caz, recunoașterea dreptului pretins, precum și pentru eliberarea unui certificat, a unei adeverințe sau a oricărui altui înscris - 50 lei;
- cererile cu caracter patrimonial, prin care se solicită și repararea pagubelor suferite printr-un act administrativ - 10% din valoarea pretinsă, dar nu mai mult de 300 lei.

În materie contravențională, plângerea împotriva procesului-verbal de constatare și sancționare a contravenției, precum și calea de atac împotriva hotărârii pronunțate se taxează cu 20 lei.

Sunt scutite de la plata taxei judiciare de timbru acțiunile și cererile, inclusiv cele pentru exercitarea căilor de atac, ordinare și extraordinare, referitoare la:

- stabilirea și plata pensiilor, precum și alte drepturi prevăzute prin sistemele de asigurări sociale;
- stabilirea și plata ajutorului de șomaj, a ajutorului de integrare profesională și a alocației de sprijin, a ajutorului social, a alocației de stat pentru copii, a drepturilor persoanelor cu dizabilități și a altor forme de protecție socială prevăzute de lege;
- obligațiile legale și contractuale de întreținere, inclusiv acțiunile în constatarea nulității, în anularea, rezoluțiunea sau rezilierea contractului de întreținere;
- stabilirea și acordarea despăgubirilor decurgând din condamnarea sau luarea unei măsuri preventive pe nedrept;
- adopție, ocrotirea minorilor, tutelă, curatelă, interdicție judecătorească, asistența persoanelor cu tulburări psihice, precum și la exercitarea de către autoritatea tutelară a atribuțiilor ce îi revin;

- protecția drepturilor consumatorilor, atunci când persoanele fizice și asociațiile pentru protecția consumatorilor au calitatea de reclamant împotriva operatorilor economici care au prejudiciat drepturile și interesele legitime ale consumatorilor;
- exercitarea drepturilor electorale;
- cauzele penale, inclusiv despăgubirile civile pentru prejudiciile materiale și morale decurgând din acestea;
- stabilirea și acordarea despăgubirilor civile pentru preținse încălcări ale drepturilor prevăzute la art. 2 și 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale;
- drepturile și interesele legitime preținse de foștii deținuți și persecutați pentru motive politice în perioada regimului comunist din România;
- orice alte acțiuni, cereri sau acte de procedură pentru care se prevăd, prin legi speciale, scutiri de taxă judiciară de timbru.

Determinarea cuantumului taxelor judiciare de timbru pentru acțiunile și cererile introduse la instanțele judecătorești se face de către instanța de judecată. Taxele judiciare de timbru se datorează atât pentru judecata în primă instanță, cât și pentru exercitarea căilor de atac, în condițiile prevăzute de lege.

Taxele judiciare de timbru se plătesc anticipat, cu excepțiile prevăzute de lege. Dacă cererea de chemare în judecată este netimbrată sau insuficient timbrată, reclamantului i se pune în vedere obligația de a timbra cererea în cuantumul stabilit de instanță și de a transmite instanței dovada achitării taxei judiciare de timbru, în termen de cel mult 10 zile de la primirea comunicării instanței. Prin aceeași comunicare instanța îi pune în vedere reclamantului posibilitatea de a formula, în condițiile legii, cerere de acordare a facilităților la plata taxei judiciare de timbru, în termen de 5 zile de la primirea comunicării.

Dacă în momentul înregistrării sale acțiunea sau cererea a fost taxată corespunzător obiectului său inițial, dar în cursul procesului apar elemente care determină o valoare mai mare a obiectului cererii, instanța va pune în vedere reclamantului să achite suma datorată suplimentar până la termenul stabilit de instanță.

Persoanele fizice pot beneficia de **scutiri, reduceri, eşalonări sau amânări** pentru plata taxelor judiciare de timbru, în condițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă.

Instanța acordă persoanelor juridice, la cerere, facilități sub formă de reduceri, eşalonări sau amânări pentru plata taxelor judiciare de timbru datorate pentru acțiuni și cereri introduse la instanțele judecătorești, în următoarele situații:

- cuantumul taxei reprezintă mai mult de 10% din media venitului net pe ultimele 3 luni de activitate;
- plata integrală a taxei nu este posibilă deoarece persoana juridică se află în curs de lichidare sau dizolvare ori bunurile acesteia sunt, în condițiile legii, indisponibilizate.

Pentru a calcula cu ușurință taxa judiciară de timbru vă recomandăm calculatorul pus la dispoziție pe website-ul Ministerului Justiției, la adresa:

<http://www.just.ro/calculator%20taxa.htm>

PARTEA A V-A. DATE DE CONTACT ALE INSTITUȚIILOR PUBLICE DE INTERES

de Cristina Farcaș

Poliția Municipiul Iași:

Adresa: Str. Mihai Costăchescu, Nr.2, Iași, cod 700495,

Telefon: 0232-302003; 0232-30200,

Website <https://is.politiaromana.ro>

Poliția de Frontieră

Adresa: Strada George Coșbuc, nr. 3-5, Iași, cod 700469

Telefon: 0232-272220

Fax: 0232-460094/271719

E-mail: itpf.iasi@mai.gov.ro

Primaria Municipiului Iași

Adresa: Bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 11, Iași, cod 700064

Telefon: 0232-267582; fax: 0232-211200

Website: <http://www.primaria-iasi.ro>

Prefectura Iași

Compartimentul Informare, Relații Publice - Camera 3

Adresa: Str. Anastasie Panu, nr. 60, Iași.

Telefon: 0232-421786, 0232-235400

Fax: 0232-211312

Email: contact@prefecturaiasi.ro

Website: <https://www.prefecturaiasi.ro>

Judecătoria Iași:

Adresa: Str. Anastasie Panu nr. 25, Iași

Telefon:0232-211250

Fax: 0232-232308

Email: jd.iasi.birp@just.ro

Website: http://portal.just.ro/245/SitePages/prezentare.aspx?id_inst=245

Tribunalul Iași:

Adresa: Palatul de Justiție din Iași, Str. Elena Doamna, nr. 1A, cod 700398

Telefon: 0332-403663 / 0332-240666 / 0232-260600

Fax: 0232-219660

Registratură: 0332-435700

Website: <http://portal.just.ro/99/SitePages/prezentare.aspx>

Avocatul poporului:

Adresa: Biroul Teritorial Iași, Șoseaua Natională, nr.43, parter, Iași.

Telefon./fax: 0232-219111

E-mail: avpiasi@avp.ro

Website: <http://www.avp.ro>

Serviciul Român de Informații

Adresa: Str. Sf. Lazar nr.3, Iași.

Telefon: 0232 202 500

Website: www.sri.ro